

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU

**PETROL VE LPG PİYASASI
FİYATLANDIRMA
RAPORU**

Aralık 2021

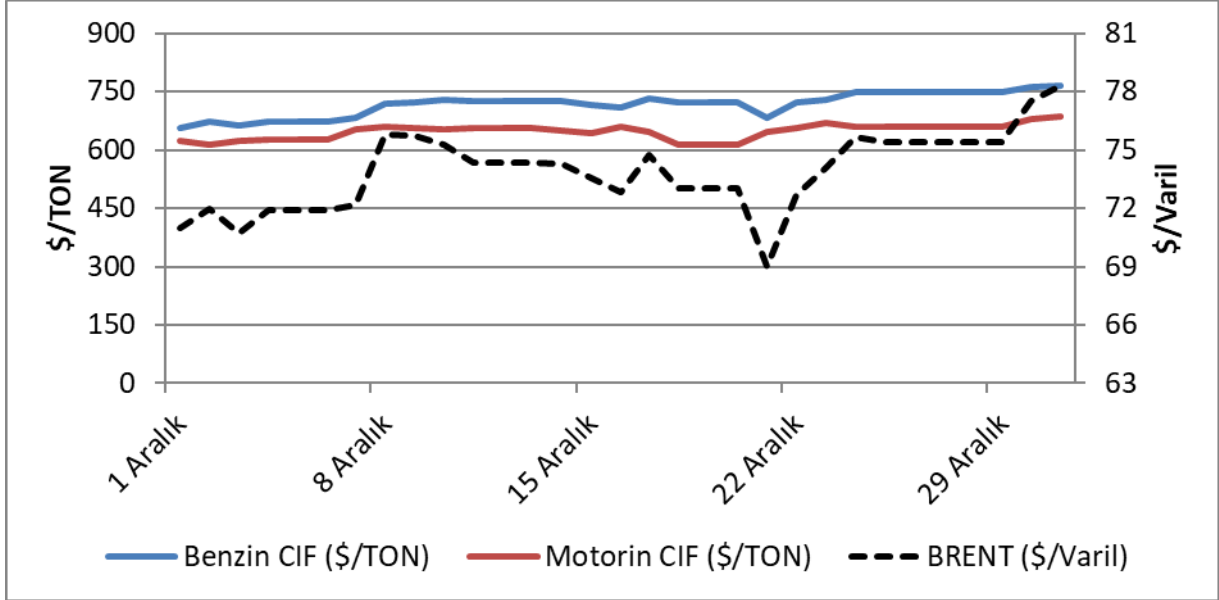
A. PETROL PİYASASI

1. Aralık Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1. Uluslararası Piyasalar

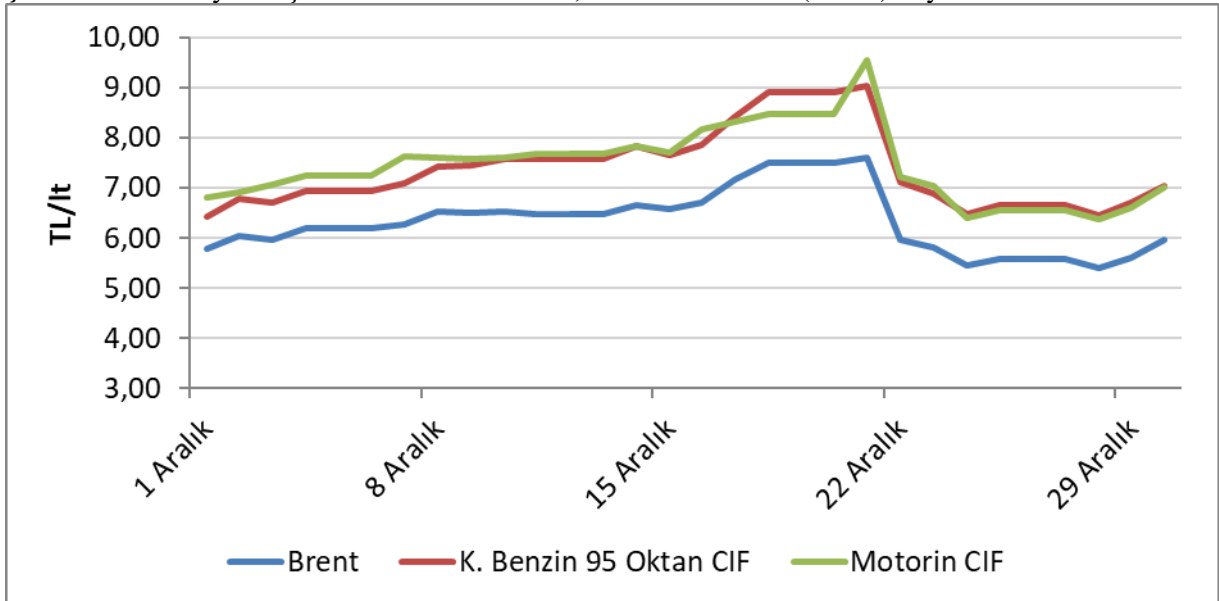
Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan’da, CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında, benzin ve motorin ürünleri ile Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-1’de sunulmuştur.

Şekil-1: Aralık Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-1

Söz konusu veriler TL/lt’ye çevrilerek Şekil-2’de sunulmuştur.

Şekil-2: Aralık Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-2

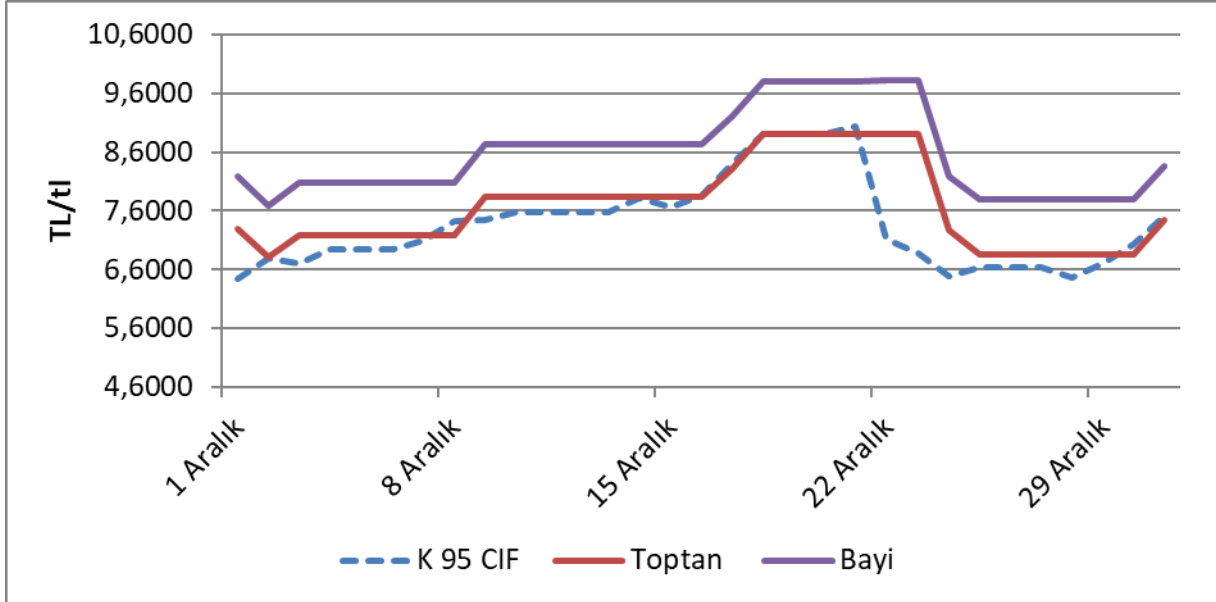

Şekil-2’den anlaşılacağı üzere, Aralık ayında her üç üründe de fiyat dalgalanması yaşandığı görülmektedir.

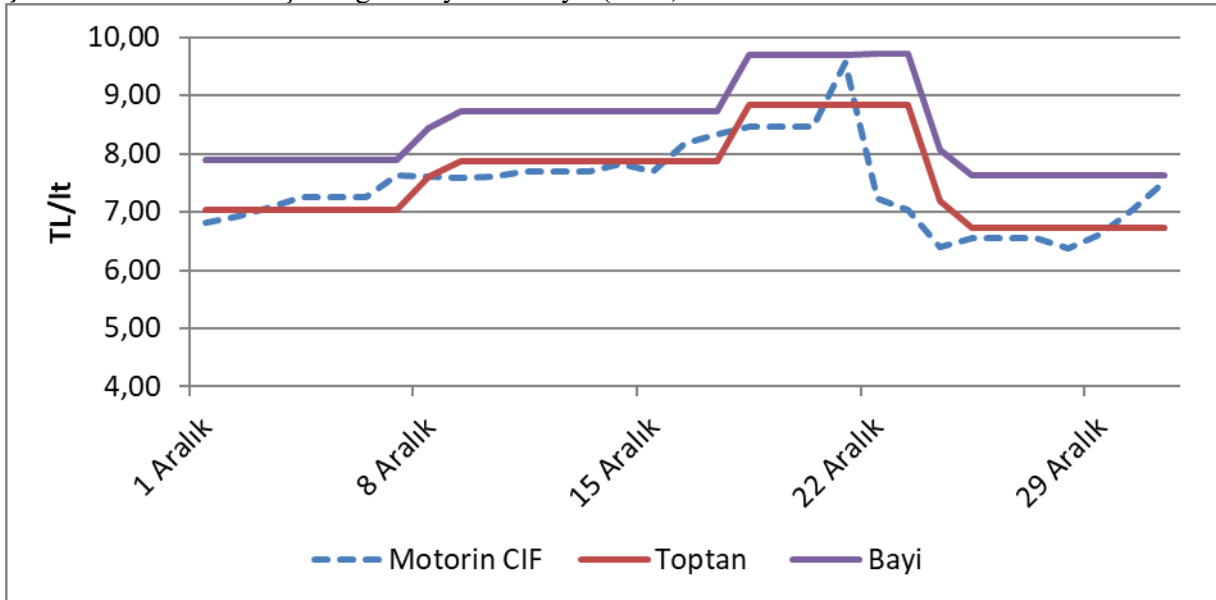
Türkiye

Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan'da fiyatlar, günlük olarak yayımlanmakta iken, ülkemizde fiyatlar günlük güncellenmemekte olup söz konusu fiyatlardaki değişiklikler Dolar/TL kurundaki değişimler de dikkate alınarak belli bir metodolojiye göre nihai fiyatlara yansıtılmaktadır. Bu çerçevede, yurt içi kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorinin vergisiz fiyatlarının Aralık ayındaki seyri Şekil-3 ve Şekil-4'te sunulmuştur.

Şekil-3: Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Şekil-4: Motorin Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Aralık ayı boyunca uluslararası piyasalardaki fiyatlara bağlı olarak kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorin fiyatları ülkemizde değişim göstermiş ve vergisiz bayi satış fiyatı ortalaması 95 oktan kurşunsuz benzin için 8,57 TL/lt ve motorin için 8,45 TL/lt olarak gerçekleşmiştir.

2. Aralık Ayı Benzin ve Motorin Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, İstanbul Avrupa Yakasında oluşan benzin ve motorinin vergili fiyatlarının Aralık ayı boyunca nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki paylarının dağılımı incelenmektedir.

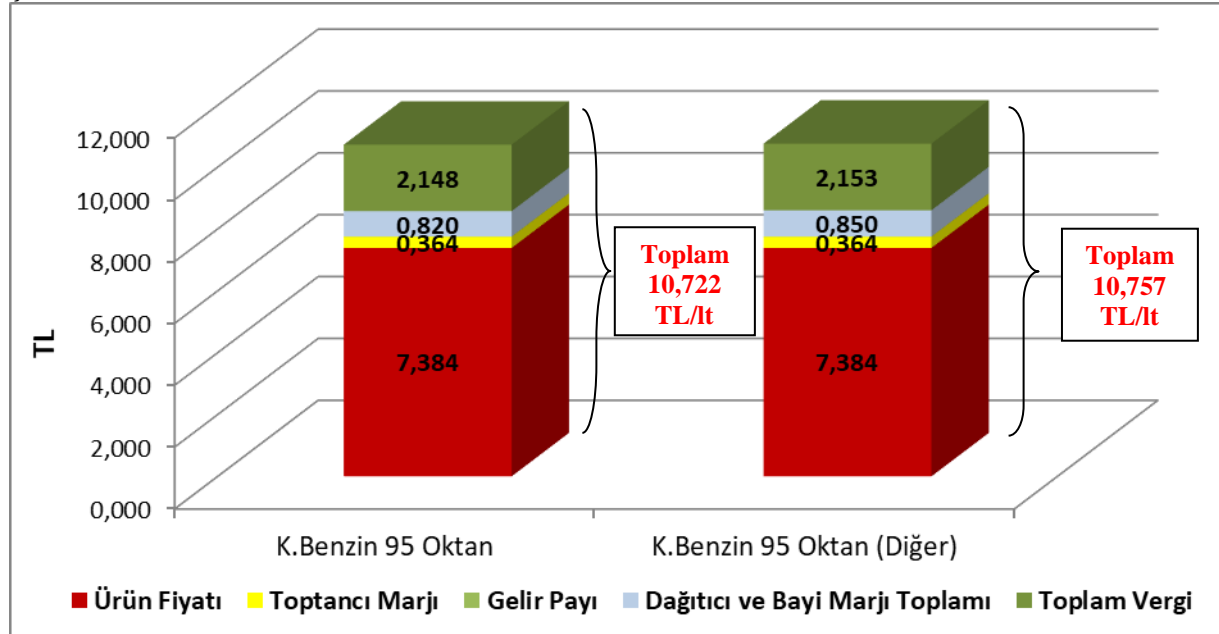
2.1 Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası- Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı benzin türleri “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan”, “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan (E10)”, “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan” ve “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan (E10)” olmak üzere dört adettir. Ancak, bu ürünlerden sadece 95 oktan kurşunsuz benzin akaryakıt istasyonlarında yaygın olarak satılmakta, bu ürün de standart ve farklılaştırılmış olmak üzere tüketiciye iki farklı şekilde sunulmaktadır. Bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-1’de ve Şekil-5’te yer almaktadır.

Tablo-1: Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/lit)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Nihai Satış Fiyatı
Aralık	K.Benzin 95 Oktan	7,384	0,364	0,00526	0,820	2,148	10,722
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	7,384	0,364	0,00526	0,850	2,153	10,757
Kasım	K.Benzin 95 Oktan	6,020	0,399	0,00526	0,863	1,312	8,599
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	6,020	0,399	0,00526	0,895	1,317	8,637

Şekil-5:

Yurt İçi Benzin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-1 ve Şekil-5 incelendiğinde, Aralık ayında ortalama olarak 10,722 TL/lit düzeyindeki 95 oktan kurşunsuz benzin nihai litre fiyatının %20,08’lik kısmının vergi ve gelir payı, %68,87’lik kısmının ürün maliyeti ve %11,05’lik kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

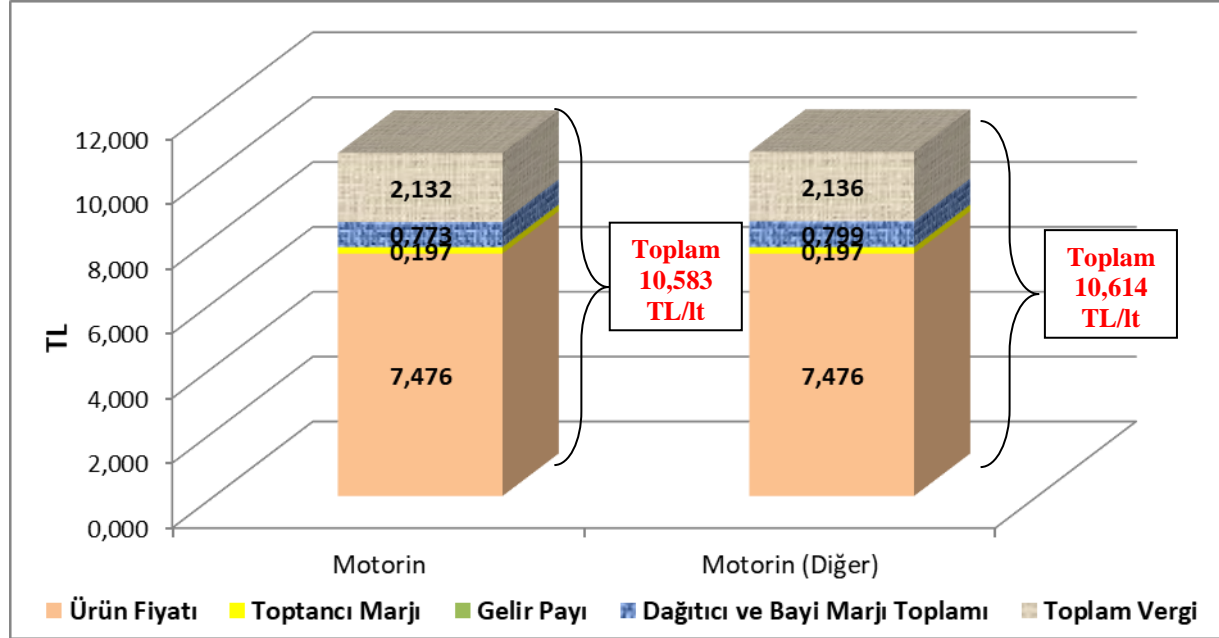
2.2 Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası – Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı tek motorin türü bulunmaktadır. Akaryakıt istasyonlarında farklı ticari isimlerle satılan motorin türlerinin tamamı halk arasında “Eurodizel” olarak da bilinen kükürt miktarı 10 ppm olan motorindir. Uygulamada ise akaryakıt istasyonlarında ikisi de aynı standartları taşıyan normal motorin ve farklılaştırılmış motorin olmak üzere iki motorin türü bulunmakta olup, bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-2’de ve Şekil-6’da yer almaktadır.

Tablo-2: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Satış Fiyatı
Aralık	Motorin	7,476	0,197	0,00526	0,773	2,132	10,583
	Motorin (Diğer)	7,476	0,197	0,00526	0,799	2,136	10,614
Kasım	Motorin	6,148	0,283	0,00526	0,824	1,307	8,568
	Motorin (Diğer)	6,148	0,283	0,00526	0,850	1,312	8,598

Şekil-6: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-2 ve Şekil-6 incelendiğinde, Aralık ayında ortalama olarak 10,583 TL/lt düzeyindeki motorin nihai litre fiyatının %20,19’luk kısmının vergi ve gelir payı, %70,64’lük kısmının ürün maliyeti, %9,16’lık kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

3. AB ve Türkiye Aralık Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinin onbirinci fıkrası "*Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir.*" hükmünü haiz olup, söz konusu düzenlemeler çerçevesinde akaryakıt fiyatları Kurumumuz tarafından takip edilmektedir. Öte yandan, akaryakıt ürünlerine uygulanan vergi miktarları Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Aralık ayında Türkiye ve AB ülkelerinde kurşunsuz benzin 95 oktanın ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-3'te yer almaktadır. Vergisiz fiyatların bileşenleri; ürün fiyatı, toptancı marjı, dağıtıcı marjı ve bayi marjıdır.

Tablo-3: Türkiye-AB Ülkeleri Aralık Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Yunanistan	11,81	29,79	60,34
İtalya	11,76	29,57	60,22
Finlandiya	12,43	30,75	59,59
Hollanda	13,85	33,77	59,00
Fransa	11,48	27,98	58,98
Portekiz	12,04	28,46	57,70
İrlanda	12,51	29,22	57,20
İsveç	12,48	28,58	56,33
Malta	10,04	22,95	56,25
Danimarka	13,35	30,10	55,64
Almanya	12,74	28,50	55,30
AB 27 Ortalaması	12,33	27,51	55,20
Belçika	12,20	27,20	55,14
Hırvatistan	11,40	25,23	54,84
Slovakya	11,73	25,25	53,55
Estonya	12,16	26,16	53,53
Çek Cumhuriyeti	11,66	24,61	52,62
Letonya	12,04	25,31	52,44
Slovenya	10,74	22,41	52,08
Avusturya	11,60	23,98	51,62
Lüksemburg	11,82	24,17	51,11
Litvanya	12,61	24,92	49,38
İspanya	12,87	25,37	49,27
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	11,69	22,87	48,90
Macaristan	11,63	22,15	47,49
Bulgaristan	10,85	20,49	47,02
Romanya	11,19	20,85	46,31
Polonya	11,78	21,90	46,21
Türkiye	8,57	10,72	20,08

Kaynak: https://ec.europa.eu/energy/data-analysis/weekly-oil-bulletin_en?redir=1

4. AB ve Türkiye Aralık Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Aralık ayında Türkiye ve AB ülkelerinde motorinin ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-4'te yer almaktadır.

Tablo-4: Türkiye-AB Ülkeleri Ekim Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
İtalya	11,77	27,26	56,83
Fransa	11,50	26,32	56,31
Belçika	12,57	27,65	54,54
Malta	9,47	20,73	54,30
İrlanda	12,85	27,51	53,28
Portekiz	12,27	25,70	52,25
Slovenya	11,94	24,27	50,78
Finlandiya	13,96	28,16	50,41
Hollanda	13,62	27,46	50,40
AB 27 Ortalaması	12,71	25,27	49,72
Letonya	11,42	22,61	49,50
Danimarka	13,50	26,22	48,50
Yunanistan	13,25	25,38	47,81
Hırvatistan	13,28	25,32	47,53
Almanya	13,87	26,09	46,85
Avusturya	12,90	23,80	45,82
Slovakya	12,80	23,54	45,60
İspanya	12,59	23,09	45,47
Çek Cumhuriyeti	13,07	23,96	45,43
Macaristan	12,13	22,19	45,34
Lüksemburg	12,55	22,78	44,93
Litvanya	12,78	23,18	44,85
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	13,52	24,46	44,73
Estonya	12,75	22,95	44,43
Romanya	11,70	20,82	43,81
Bulgaristan	11,75	20,89	43,75
İsveç	17,75	31,37	43,41
Polonya	12,48	21,98	43,22
Türkiye	8,45	10,58	20,19

Kaynak: https://ec.europa.eu/energy/data-analysis/weekly-oil-bulletin_en?redir=1

NOTLAR:

- Akaryakıt istasyonlarında satılan benzin türleri “K. Benzin 95 Oktan” ve “K. Benzin 95 Oktan (Diğer)” başlığı altında yer almakta olup, diğer başlığı altında satılan ürünler şirketten şirkete farklı isimler alabilmektedir. Diğer taraftan ülkemizde piyasaya akaryakıt olarak arz edilen veya dolaşımında bulunan benzin türlerinin, Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 228 Otomotiv Yakıtları - Kurşunsuz Benzin - Özellikler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması zorunludur. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından K. Benzin 95 Oktan ve K.Benzin 95 Oktan (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de her türlü benzinli araçta güvenle kullanılabilir.

- Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türleri, “Motorin” ve “Motorin (Diğer)” başlığı altında yer almakta ve diğer ürün kategorisinde satılan motorin için farklı şirketler farklı markalar kullanabilmektedir. Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türlerinin tamamı Avrupa standartlarında (eurodizel) ürünlerdir ve her türlü araçta güvenle kullanılabilir. Mevzuat açısından ülkemizde tek bir motorin standardı bulunmakta olup, motorin ürünlerinin Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 590 Otomotiv Yakıtları-Dizel (Motorin)-Gerekler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması gerekir. Standartlar gereği bütün motorin türlerinde azami kükürt miktarının 10 mg/kg olması zorunludur. Motorin (Diğer) başlığı altında farklı markalarla satılan motorinin bazı katkı maddeleriyle ilave özellik kazandırıldığı ifade edilmektedir; ancak, bu ürünlerin standartlara uygunluğa ilave olarak, ifade edilen özellikleri taşıyıp taşımadığına dair herhangi bir kontrol ya da denetim bulunmamaktadır. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından Motorin ve Motorin (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de dizel araçlarda güvenle kullanılabilir.

Tanımlar:

1. Ürün Fiyatı: Ürün Fiyatları Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) \$/TON olarak yayımlanmaktadır.

Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında K. Benzin 95 Oktan ve motorin için yayımlanan günlük fiyatların ortalamasının, TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır. Uluslararası piyasalarda ürün fiyatları ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken benzin fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanıltıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. Benzin türleri ve motorin türleri için 2021 yılı gelir payı 0,00526 TL/lt olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

Benzin Türleri için (95 Oktan)	ÖTV 0,5126 TL/lt	KDV oranı %18
Motorin Türleri için	ÖTV 0,5174 TL/lt	KDV oranı %18

NOT: 14/05/2018 tarihli ve 2018/11818 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereği ÖTV tutarları rafineri fiyatlarına bağlı olarak değiştiği için günlük ÖTV tutarlarından hareketle aylık ortalama hesaplanmıştır.

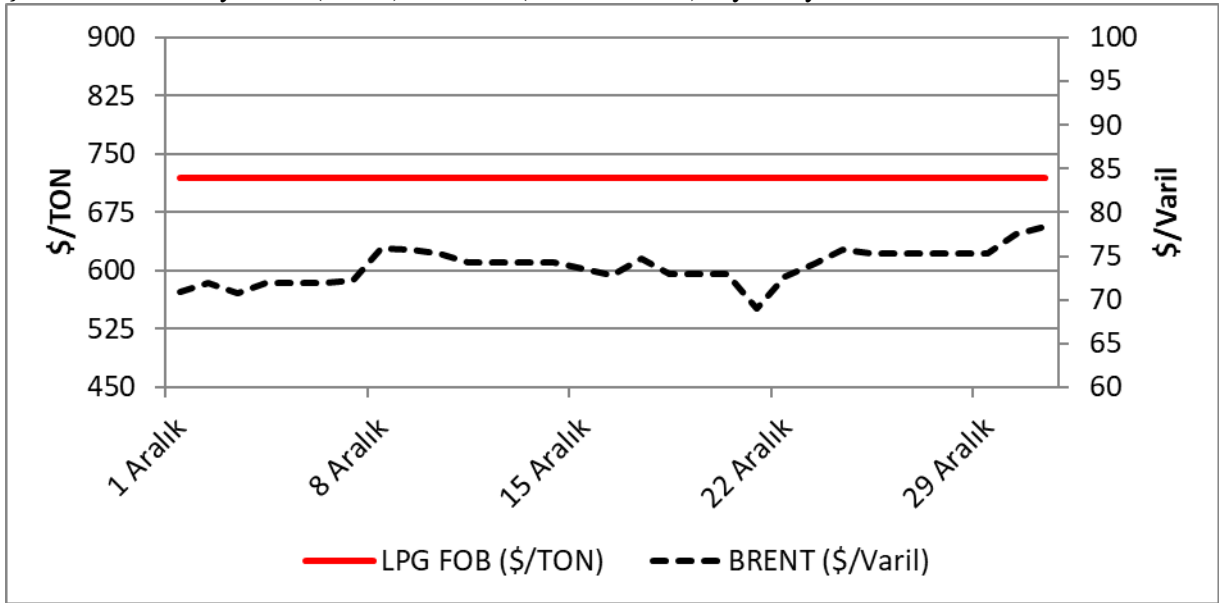
B.LPG PİYASASI

1. Aralık Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1 Uluslararası Piyasalar

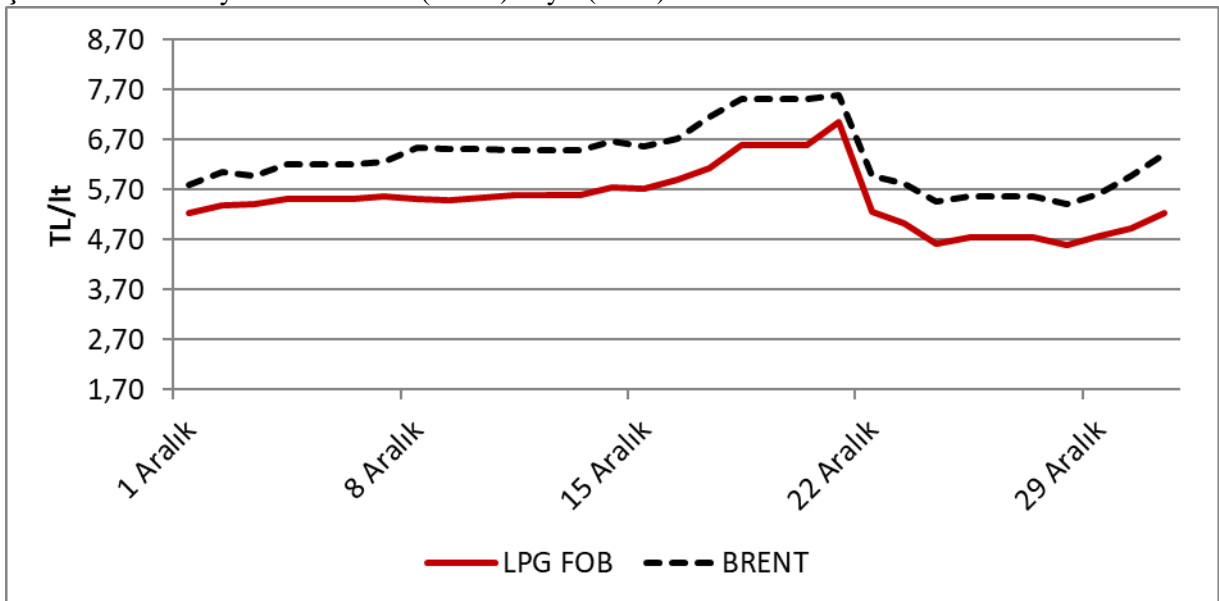
Ülkemiz LPG ürün fiyatları Sonatrach piyasa fiyatları referans alınarak takip etmekte olup söz konusu Sonatrach fiyatları, Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kez güncellenmektedir. Referans fiyat hesaplanırken söz konusu piyasada yayımlanan Bütan fiyatının %70’i ve Propan fiyatının %30’u alınmaktadır. Bu kapsamda karışım LPG (FOB) ürünü ve Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-7’de sunulmuştur.

Şekil-7: Aralık Ayı LPG (\$/Ton) ve Brent (Dated-\$/Varil) Fiyat Seyri

Söz konusu veriler TL/lt’ye çevrilerek Şekil-8’de sunulmuştur.

Şekil-8: Aralık Ayı LPG ve Brent (Dated) Seyri (TL/lt)

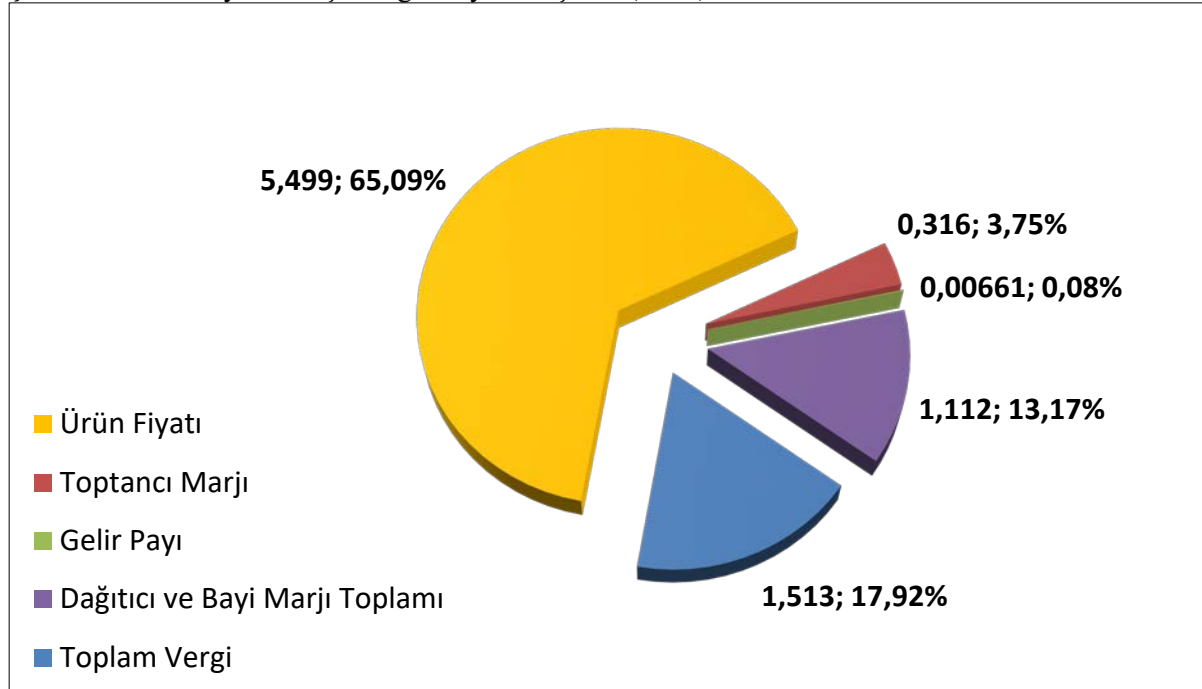
2. Aralık Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, en yüksek hacimli ilk sekiz firmaya ait İstanbul Avrupa Yakası vergiler dahil LPG (Otogaz) fiyatlarının son 12 aylık dönemde nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki payların dağılımı Tablo-5 ve Şekil-9'da incelenmektedir.

Tablo-5: Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Dönem	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marj Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Fiyat
2021 Aralık	5,499	0,316	0,00661	1,112	1,513	8,448
2021 Kasım	4,881	0,094	0,00661	1,074	1,090	7,146
2021 Ekim	3,920	0,116	0,00661	1,047	0,916	6,005
2021 Eylül	3,158	0,114	0,00661	1,059	0,781	5,117
2021 Ağustos	3,036	0,193	0,00661	0,989	0,760	4,985
2021 Temmuz	2,900	0,207	0,00661	0,977	0,746	4,837
2021 Haziran	2,377	0,157	0,00661	1,014	0,944	4,498
2021 Mayıs	2,172	0,201	0,00661	0,956	0,899	4,275
2021 Nisan	2,315	0,204	0,00661	1,010	0,636	4,172
2021 Mart	2,298	0,129	0,00661	0,952	0,709	4,095
2021 Şubat	2,008	0,168	0,00661	0,941	0,938	4,062
2021 Ocak	2,023	0,132	0,00661	0,937	0,959	4,058

Şekil-9: Aralık Ayı Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Tablo-5 ve Şekil-9'dan da görüleceği üzere Aralık ayında 8,448 TL/lt düzeyindeki LPG (Otogaz) nihai litre fiyatının %17,99'lik kısmı vergilerden ve gelir payından, %65,09'luk kısmı ürün fiyatından, %16,91'lik kısmı toptancı, dağıtıcı ve bayi marjından oluşmaktadır.

3. AB ve Türkiye Aralık Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülkemizde otogaz için uygulanan vergi miktarlarını Hazine ve Maliye Bakanlığı belirlemektedir. Aralık ayında Türkiye ve AB ülkelerinde otogazın vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-6’da sunulmaktadır. Aynı tabloda, ülke bazında otogazın bir litresinin TL cinsinden vergisiz fiyatları da yer almaktadır.

Tablo-6: Türkiye-AB Ülkeleri Aralık Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Estonya	8,31	13,94	40,39
Litvanya	7,98	13,00	38,59
Letonya	8,11	13,20	38,57
Portekiz	8,85	14,39	38,50
Hollanda	9,83	15,95	38,35
İtalya	9,03	14,10	35,92
Macaristan	10,30	15,13	31,93
Çek Cumhuriyeti	7,26	10,55	31,19
Slovenya	10,32	14,98	31,13
Polonya	8,47	12,30	31,09
Bulgaristan	8,38	11,98	30,10
Fransa	10,71	15,23	29,65
Slovakya	9,69	13,65	29,00
Almanya	10,90	14,84	26,56
Romanya	9,77	13,14	25,66
İspanya	11,43	14,54	21,38
Hırvatistan	10,71	13,54	20,93
Lüksemburg	10,20	12,61	19,09
Türkiye	6,93	8,45	17,99
Belçika	10,75	13,01	17,36

Kaynak: https://ec.europa.eu/energy/data-analysis/weekly-oil-bulletin_en?redir=1

TANIMLAR:

1. Ürün Fiyatı:

Ülkemiz LPG ürün fiyatları bakımından referans olması açısından Sonatrach piyasa fiyatlarını takip etmekte olup, bahse konu piyasada LPG fiyatları Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kere yayımlanmaktadır.

Hesaplama yapılırken söz konusu piyasada yayımlanan “Bütan” fiyatının %70’i ve “Propan” fiyatının %30’u alınır ve hesaplanan rakam, her gün için TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır.

Uluslararası piyasalarda LPG fiyatları ayda bir defa yayımlandığı için ve ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken otogaz fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanltıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. LPG için 2021 yılı gelir payı 0,00661 TL/lit olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

LPG (Otogaz) için	ÖTV 0,4015 TL/kg	KDV oranı %18
-------------------	------------------	---------------

NOT: 14/05/2018 tarihli ve 2018/11818 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereği ÖTV tutarları rafineri fiyatlarına bağlı olarak değiştiği için günlük ÖTV tutarlarından hareketle aylık ortalama hesaplanmıştır.